

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw”

Adres redactie: ds H. Amelink, Waal 5, Langerak (Z.-H.)

Administratie: Drukkerij Steenbergen, Slotlaan 220, Zeist

De stad van God en van de mensen

(3)

Wie met Christus op weg wil naar de stad, waar God is komen wonen onder de mensen, moet wel beseffen dat op deze weg niet alleen het kruis van Christus staat, maar ook het kruis van Christus' volgelingen. Dat niet alleen Christus het lijden te verduren kreeg, maar dat ook het leven der christenen zonder lijden niet denkbaar is.

Wat dat betreft is er geen sprake van triumfalisme in het Nieuwe Testament. Plaatsen als 1 Thess. 3 : 2 v.; 1 Petr. 2 : 20; Rom. 8 : 17; Col. 1 : 24 spreken duidelijk genoeg.

Het is ook duidelijk, dat het lijden voor de apostelen geen onverwachte tegenvaller is geweest, waarmee ze toch op de een of andere manier zijn klaargekomen. Maar dat ze op het lijden waren voorbereid en dat ze er vanaf het allereerste begin diep van doordrongen waren, dat het lijden erbij hoorde. Wanneer ze door het sanhedrin zijn gearresteerd en bedreigd en geselsd, gaan ze uit de raad weg, verblijd dat zij verwaardigd waren ter wille van de naam smadelijk behandeld te zijn (Hand. 5 : 41).

Dat ligt in het verlengde van Jezus' eigen woorden: Zalig de vervolgd om der gerechtigheid wil, want hunner is het koninkrijk der hemelen (Matth. 5 : 10). En: Indien de wereld u haat, weet dan, dat zij Mij eer dan u gehaat heeft... Een slaaf staat niet boven zijn heer. Indien zij Mij vervolgd hebben, zij zullen ook u vervolgen (Joh. 15 : 18-20).

Zo staat het ook met die bekende uitspraken van Jezus over het kruis-dragen van zijn discipelen: Indien iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf en neme zijn kruis op en volge Mij (Matth. 16 : 24; Mark. 8 : 34; Luk. 9 : 23). En, nog sterker: Wie zijn kruis niet opneemt en achter Mij gaat, is Mij niet waardig (Matth 10 : 38; vgl. Luk. 14 : 27).

Jammer genoeg hebben we ons aangewend wat al te gemakkelijk over ons kruis te spreken. Elk huis heeft zijn kruis, zeggen we. En dat betekent dan dat er in elk gezin wel de een of andere moeite is: ziekte, geldzorgen, onenigheid, te weinig leefruimte.

Maar als Jezus tegen zijn discipelen zegt dat zij hun kruis op zich moeten nemen, dan klinkt daarin mee wat Hij gezegd heeft over zijn kruis. Dat is al heel duidelijk in Matth. 16, Mark. 8 en Luk. 9, waar Jezus eerst duidelijk maakt dat de Zoon des mensen veel moet lijden en in samenhang daarmee vervolgt: daarom krijgen ook jullie je kruis te dragen, als je Mij tenminste werkelijk volgen wilt.

De Zoon des mensen moet veel lijden. Want in Hem verschijnt het koninkrijk van God in deze wereld. En dat betekent in de eerste plaats dat Hij, zich aan dat koninkrijk wijdend, allerlei moeiten zich moet getroosten, dat Hij van heel wat dingen afstand moet doen, een gezin, een eigen huis, rust, een plaats waar Hij zijn hoofd kan neerleggen.

En het betekent tegelijk, dat door zijn optreden de tegenkrachten worden opgeroepen, dat Hij de vijandschap tegen het rijk van God krijgt te verduren. Dat Hij wordt ge-

dwarsboomd en uitgelachen, dat de mensen Hem de ene keer in een ravijn willen gooien en dat ze een andere keer Hem willen stenen, dat ze Hem tenslotte in zijn gezicht spugen en geselen, en Hem aan een kruis hangen met dikke spijkers door zijn handen en voeten.

Hetzelfde geldt, al is het dan op een ander niveau, van de discipelen, van allen die bij Hem willen horen. De twaalf geven hun bedrijf er aan. De tollenaars doen afstand van hun mooie winsten. De schriftgeleerden — als ze achter Hem aankomen — van hun vanzelfsprekende rust, dat zij het bij het rechte eind hebben. Jezus volgen, dat betekent voor de rijke jonge man, dat hij moet verkopen alles wat hij heeft.

Maar het wil voor al die mensen ook zeggen, dat ze hun deel krijgen van het verzet tegen Jezus, tegen het rijk van God. Omdat hij een discipel van Jezus is, zegt Thomas, nou, laten we dan maar met Hem meegaan naar Jeruzalem, om daar met Hem te sterven. En omdat hij een discipel van Jezus is komt Petrus op de binnenplaats van Kajafa's paleis in de knoei.

Dat alles verandert niet als Jezus is opgestaan. Paulus geeft ergens (2 Cor. 11) een opsomming van wat hij om Christus' wil heeft prijsgegeven en geriskeerd. Hij heeft schipbreuk geleden, hij was in gevaar door rivieren, door rovers. Hij liep risico's in de stad, in de woestijn en op zee. Hij was in moeite en in spanning, tal van nachten zonder slaap, tal van dagen zonder eten, in koude en naaktheid, in hongers en dorst. En dan, afgezien van al het andere dat hij nog zou kunnen noemen, zijn dagelijkse beslomming, de zorg voor al de gemeenten.

Bovendien, behalve alles waarvan de apostelen zelf afstand deden, de moeite, de vervolging door anderen over hen gebracht.

Laten we niet denken dat het discipel-zijn van Jezus Christus niets kost. Of dat het in elk geval niet zo veel kost. Of dat het maar zo af en toe eens iets kost. Het kost je elke dag wat, zegt Jezus (Luk. 9 : 23).

Of zijn we er zo aan gewend, dagelijks ons kruis te ontlopen, dat we er geen erg meer in hebben dat we het doen. Is de weigering, onszelf te verloochenen, ons zo tot een tweede natuur geworden dat we — je zou haast zeggen: koersend op een automatische piloot — zonder meer ons kruis uit de weg gaan? Dat we vanzelfsprekend de veilige weg kiezen, omdat we die andere weg, die riskante weg, die onveilige weg, die weg achter Jezus niet eens meer zien?

Een riskante weg, de weg achter Jezus. Maar een weg die de moeite waard is. Want we mogen op die weg iets beleven van het komende rijk. Van de macht van het evangelie, van de redding door Jezus Christus. Een begin van de stad, waarin God met de mensen is, en waarin de mensen dus ook werkelijk weer samen zijn.

Wij kijken tegen het kruis, tegen het offer, tegen de schade en de moeite aan, alsof het iets vreemds is. Alsof het er niet bij hoort. Alsof het tegenvallers zijn.

Maar voor de christen is „het lijden... geen al of niet verwachte tegenslag, die het uitzicht op het rijk belemmert, maar een onontkoombaar en onmiskenbaar teken van de

tegenwoordigheid van dit rijk op aarde (H. Berkhof, Christus de zin der geschiedenis, p. 95).

De Zoon des mensen moet lijden, juist omdat Hij de Koning van de wereld is uit Daniël 7. En juist omdat Jezus overwonnen heeft, omdat het Pasen geweest is en Pinksteren, vinden de discipelen van Jezus de tegenstander op hun weg. Als in Openbaring 12 de grote draak op de aarde wordt geworpen en merkt dat hij niets meer beginnen kan, dat de vrouw die hij vervolgt buiten zijn bereik is, dan gaat hij heen om oorlog te voeren tegen de overigen van haar nageslacht, die de geboden van God bewaren en het getuigenis van Jezus hebben. Als hij overwonnen is, klinkt die stem uit de hemel: wee de aarde en de zee, want de duivel is tot u neergedaald in grote grimmigheid, wetende dat hij weinig tijd heeft.

Achter het kruis dat de gemeente van Christus te dragen krijgt, elke dag, staat ook elke dag de heerlijkheid van Jezus. Als die gemeente haar kruis op zich neemt, dan wordt door de gemeente Christus' kracht op deze wereld openbaar. De kracht van Hem die gezegd heeft: Mij is gegeven alle macht.

Alle macht. Dat wil werkelijk zeggen: de macht om door de beroving en de armoede van zijn gemeente haar bezit en welvaart aan het licht te doen komen. De kracht om voor mensen die geen stad om te wonen meer overhouden toch werkelijk een stad te maken.

„Voorwaar, Ik zeg u, er is niemand die huis of broeders of zusters of moeder of vader of kinderen of akkers heeft prijsgegeven om Mij en om het evangelie, of hij ontvangt honderdvoudig terug: nu, in deze tijd, huizen en broeders en zusters en moeders en kinderen en akkers, met vervolgingen, en in de toekomstige eeuw het eeuwige leven” (Mark. 10 : 29-30).

Aan discipelen van Jezus, voor wie dit vlees en bloed geworden is, heeft de wereld behoefte. Want ze heeft behoefte aan mensen, die werkelijk in de ban van Jezus Christus gekomen zijn en die geloven in en verrukt zijn over de triumferende heerschappij van de levende God.

Een zogenaamd discipelschap, een discipelschap dat zich niet waagt buiten de veilige grenzen van een verzekerd bestaan waarin niets op het spel gezet wordt, waarin geen enkel risico meer gelopen wordt, — zo'n discipelschap dat nooit toekomst aan het werkelijke kruis, omdat het nog nooit toegekomen is aan de levende hoop, is een smakeloos zout, dat door de wereld terecht wordt uitgespuwd.

Wie zó de verachting van de wereld ondervindt moet zich niet verwonderen. Noch zichzelf of anderen proberen wijs te maken dat dat nu verdrukking om Christus' wil is.

Nee, zouteloos zout wordt op de mesthoop gegooid. Dat is precies wat er mee gebeuren moet (Luk. 14 : 34-35).

Laten we niet neerzien op de moordenaars, de afgodendienaars, de leugenaars, die druk in de weer zijn, om hun stad van de mens te bouwen. Want als God zijn stad voor onze verbaasde ogen neerzet, dan klinkt het aller-eerst zijn oordeel over de lafhartigen, de ongelovigen (Openb. 21 : 8).

J. Keuning - Nijmegen

KERKELIJK *Leven*

„Kerverband”

Het woord **kerkverband** dat boven dit artikel staat heb ik tussen aanhalingstekens gezet.

Zulke tekens voor en achter een woord kunnen o.a. aanduiden dat men met het daarmee gesierde woord voorzichtig moet zijn.

Welnu, het is mijn bedoeling de lezers er op attent te maken dat men met dat woord „kerkverband” inderdaad voorzichtig moet omgaan.

Het is namelijk heel vaak zo, dat de mensen, speciaal de gereformeerde kerkmensen, bij het horen van het woord „kerkverband” onmiddellijk en uitsluitend denken aan classicale en synodale vergaderingen. Het „kerkverband” is dan voor hen identiek met het complex kerkelijke vergaderingen dat behalve en naast, in feite vaak ook bóven de kerkeraden van de plaatselijke kerken opereert.

Diep onder de indruk van het onheil dat deze „meerdere” kerkelijke vergaderingen in de jaren veertig en zestig in de gereformeerde wereld hebben aangericht, roept het woord „kerkverband” dan bij hen onbehagen, ja, zelfs afkeer op.

Die worden voorts nog erger als de mensen die door middel van die kerkelijke vergaderingen zoveel ellende in de kerk hebben veroorzaakt komen betogen en betuigen dat Christus zijn bloed óók voor dat „kerkverband” heeft vergoten.

Zoals men weet heeft prof. Schilder sr. dat woord eens neergeschreven. Maar — en dat zeg ik er even bij — ook déze uitspraak van Schilder wordt heel vaak in een totaal andere zin gehanteerd dan Schilder dat deed.

☆☆☆

Dit onbehagen en deze afkeer van het „kerkverband” zoals dat op de juist aangeduide wijze werd omschreven is volkomen begrijpelijk. En als men let op wat we, speciaal in de laatste halve eeuw, daarvan hebben beleefd ook alleszins gerechtvaardigd.

Bavinck verklaarde in zijn Dogmatiek dat de geschiedenis der kerk een allesbehalve eenstemmig „gunstig getuigenis” van de nuttigheid der synoden aflegt. Die historie laat ons namelijk zien dat de synoden in plaats van een zegen heel vaak „een oorzaak van allerlei twist en verdeeldheid” voor de kerk zijn geweest.

Hij herinnert er daarbij aan dat de „kerkvader” Gregorius van Nazianze eens verklaarde dat hij van geen enkele synode ooit een goede en gunstige uitslag had gezien! En dat het spreekwoord: „iedere synode baart strijd” niet ten onrechte is ontstaan. ¹⁾ Prof. Polman memoreerde is een tijdschriftartikel dat Melancton in zijn brieven het gezegde van de genoemde Gregorius meermalen citeerde. Volgens Polman schreef Melancton dat Gregorius „geen synode had gekend, die geen groter tweedracht bracht dan er te voren was.” En Melancton was het met dit oordeel over de synoden van harte eens. ²⁾ En om nog een getuige in deze te noemen: Helinius de Cock — veertig jaar lang docent aan de Theologische School van Kampen! — verklaarde op grond van een veeljarige ervaring dat hij van kerkelijke vergaderingen in het algemeen geen hoge dunk koesterde. ³⁾

Inderdaad is er alle reden om op grond van wat de kerkgeschiedenis te zien geeft — men denke ook maar eens aan de rondweg kerkverwoestende activiteiten van de synoden der Ned. Herv. Kerk in de vorige eeuw — om

tegenover de meerdere kerkelijke vergaderingen, speciaal de synoden een grondig wantrouwen koesteren!

Uitspraken als die van Gregorius van Nazianze, aldus Bavinck in een ander geschrift, worden nog steeds door menigeen herhaald. En hij vermeldt daarbij dat door velen Jesaja 59 : 5 — „Zij broeden eieren van giftige slangen uit en weven spinnewebben. Wie van hun eieren eet zal sterven; als er een uitgedrukt wordt berst er een adder uit” — als „een juiste beschrijving van de werkzaamheid der synoden wordt gehouden.” En inderdaad, zo gaat hij verder, „als men let op de partijhaat en het gezag der Overheden die dikwijls op de synoden presideerden en aan de artikelen de doorslag gaven; let ook op de reeks van besluiten, door de synoden in flagrante strijd met de Heilige Schrift genomen, dan verwondert het niet, dat velen met afkeer van de synoden bezielde zijn en van niets dan „belijdende gemeenten” willen weten. Ook al wil men, van eenzijdigheid wars, daartegenover het oog niet sluiten voor het grote nut en de onmiskenbare zegen van vele synoden; ook al erkent men dat verwerping der synoden een geneesmiddel ware, erger dan de kwaal; er blijft altijd veel over, dat afgekeurd moet worden en tot voorzichtigheid maant.” ⁴⁾

☆☆☆

Maar, zoals ik reeds zei, men moet met het hanteren van het woord „kerkverband” erg voorzichtig zijn!

Dat beseft men aanstonds als men het grote woordenboek van de Nederlandse taal van Van Dale opslaat. Men leest dan namelijk achter het woord „kerkverband” niet meer dan deze omschrijving: „**het gebonden zijn aan een kerk**”.

Dat is dus de eerste, de oorspronkelijke, de fundamentele betekenis van het woord „kerkverband”! Om zo concreet mogelijk tot uitdrukking te brengen wat het zo betekent zeg ik het volgende: er bestaat tussen de schrijver van dit artikel en de Geref. Kerk van Kampen „kerkverband”. En dat is zo, omdat hij met die kerk verbonden is, tot haar behoort, er „lid” van is.

Een ietwat andere betekenis ontvangt het woord als men het gebruikt in verband met de kerk als zodanig. Dan duidt het in eerster instantie die typische, unieke gemeenschap aan die een plaatselijke, een particuliere kerk wordt genoemd, die gemeenschap met de gemeenschapsoefening van de leden der kerk, de gelovigen, onderling. ⁵⁾

Men krijgt een goed idee van de betekenis van het woord als men het vergelijkt met een term als b.v. „gezinsverband”. Dat woord duidt aan de unieke gemeenschap en gemeenschapsoefening van allen die tot een gezin behoren. Dat wil zeggen: van een vader, een moeder en hun kinderen. Op dezelfde wijze spreken we ook van een staatsverband, een verenigingsverband, een clubverband enz.

Zo kan en mag men dus ook spreken van een „kerkverband” in de zin van de geheel eigensoortige gemeenschap en gemeenschapsoefening van de gelovigen die in een bepaalde plaats een kerk van Christus vormen. En zo is er een „kerkverband” in Kampen, in Zalk, in Zwolle, in Groningen, in Oegstgeest enz.

Het is — ik zeg dat er even om misverstand te voorkomen bij — zonder meer duidelijk dat zo’n „kerkverband” van geheel andere aard is dan een gezinsverband, een staatsverband of welk ander verband ook.

☆☆☆

Maar — en daar wil ik nu speciaal op wijzen — men kan en mag en moet ook spreken van „kerkverband” als het gaat om de gemeenschap en de gemeenschapsoefening van de onderscheiden plaatselijke, particuliere „kerkverbanden” die in een bepaalde streek een bepaald land, in de wereld worden gevonden.

Zeker — ik wees daar in voorafgaande artikelen reeds op, en ik kom er aanstonds in ander verband nog weer op terug — de plaatselijke, de particuliere kerken zijn elk voor zich complete, onafhankelijke, zelfstandige kerken. Zij bezitten alles wat een kerk tot kerk maakt. Maar tegelijk hebben we er toen ook op geattendeerd, dat volgens de Schrift evenzo alle gelovigen in een landsdeel, een land en in heel de wereld kerk of gemeente van Christus zijn en ook zo worden genoemd. En zo bestaan er dus niet alleen „kerkverbanden” die gelovigen in Kampen, in Zalk, in Zwolle omvatten, maar ook en niet minder tussen die in heel ons Vaderland en in heel de wereld leven.

Dit „kerkverband” wordt, evenmin als dat wat gelovigen in één bepaalde plaats omvat, door die gelovigen, die kerkmensen zelf gemaakt. Neen, ook dat „kerkverband” heeft onze Here Jezus Christus door zijn Geest en woord zelf in het leven geroepen. Het is door Hem zelf geschápen doordat Hij alle gelovigen tot leden van zijn lichaam maakte. In Christus vormen alle gelovigen een onverbreekbare eenheid. Zij vormen één Lichaam. Ze ontvingen allen één Geest. Ze worden allen geroepen tot één en dezelfde hoop. Zij horen allen één Heer toe. Zij ontvingen allen één geloof. Ze werden allen met één doop gedoopt. Ze zijn allen kinderen van één God en Vader, die is boven allen en met allen en in allen.

En Christus die dit „kerkverband” in het leven riep houdt het ook van dag tot dag in stand. Het functioneren — hoe droevig soms ook ten gevolge van de hoogmoed en eigengeridheid der gelovigen — door dezelfde wonderbare werking van zijn Geest en woord als waarmee Hij het in het leven riep.

☆☆☆

Krachtens dat alle gelovigen in een landsdeel, een land en heel de wereld omvattende „kerkverband” bestaat er nu ook een „kerkverband” tussen de plaatselijke, de particuliere kerken die er in een landsdeel, een land en heel de wereld bestaan. Ook dit „kerkverband” is er. Onafhankelijk van de gemeenschapsoefening tussen de „particuliere” kerken. Het is er zo waarachtig als al die afzonderlijke kerken van Christus zijn. Het is er zo waarachtig als in al die kerken één Geest woont en werkt. Het is er zo waarachtig al die kerken „kerken Gods in Christus” zijn. En het komt er voor een Schriftuurlijke kijk op de kerk op aan deze waarheid omtrent de kerk ten volle te honoreren. Het gaat daarin om een zo fundamentele waarheid omtrent de kerk dat daarover geen twijfel geoorloofd is.

We zullen het daarom, om der wille van God en van zijn Zoon Jezus Christus en om der wille van de kerk, moeten vasthouden en in ons kerkelijk handelen ten volle tot gelding brengen dat er een door God zelf in Christus gelegd en in stand gehouden „kerkverband” bestaat tussen kerken in Kampen, Zalk, Amsterdam, Loosduinen, Winterswijk enz. enz.

☆☆☆

Een uiterst belangrijke vraag is nu hoe, op welke wijze, dat door Christus zelf in het le-

C. Veenhof - Kampen

ven geroepen „kerkverband” tussen de vele plaatselijke kerken moet functioneren. Of, anders gezegd: hoe het in de praktijk moet worden beleefd.

Wanneer de „naar Gods Woord gereformeerde” Kerken zich met deze vraag bezig hielden wezen ze er allereerst op dat iedere plaatselijke, particuliere kerk een volledige, zelfstandige, onafhankelijke, vrije, alle kerkelijke macht bezittende kerk is. Juist en vooral in verband met de zo juist genoemde vraag wezen ze daarop.

De Heilige Schrift had hun ook in verband met deze vraag de weg gewezen.

Men lette maar eens op de kerk van Jeruzalem. De eerste christelijke kerk in de wereld.

Aanvankelijk stond deze kerk onder de leiding van de apostelen. Maar niet zo heel lang. De apostelen waren namelijk speciaal geroepen tot de taak het Evangelie in heel de wereld te verkondigen. Ze ontvingen geen tot één plaats en één kerk beperkte, maar een wereldomvattende roeping. Het was daarbij hun opdracht het fundament van de kerk te leggen. Daarom was hun ambt uniek en voorbijgaand. Het blijft naar Gods wil alleen voortleven in de apostolische geschriften waaruit het Nieuwe Testament is gegroeid en die als geïnspireerde, leven werkende en normstellende boeken door de kerk aller eeuwen moeten worden geloofd en gehoorzaamd.

Niet lang na het ontstaan van de Jeruzalemse kerk verlaten de apostelen de „heilige stad”. Ze trekken de wijde wereld in. De leiding van deze plaatselijke, particuliere kerk komt dan in handen van de ouderlingen. Wanneer b.v. de gemeente van Antiochië geld verzameld heeft voor de hulpbehoevende kerk van Jeruzalem, wordt dat overhandigd aan de ouderlingen.⁶⁾ Die hebben dan blijkbaar de leiding. Als Petrus uit de gevangenis is verlost geeft hij de opdracht dat te berichten aan de ouderling Jacobus — de apostel Jacobus is dan reeds door Herodes onthoofd.⁷⁾ Ook op de bekende vergadering van de kerk van Jeruzalem die samengeropen was in verband met de in de gemeente van Antiochië gerezen moeilijkheden over de besnijdenis van de heidenchristenen speelt de ouderling Jacobus een belangrijke en beslissende rol.⁸⁾ En als Paulus na zijn bekeering in Jeruzalem komt treft hij daar van de apostelen alleen Petrus aan, maar hij noemt dan wel en met name de ouderling Jakobus⁹⁾.

Uit het genoemde blijkt duidelijk dat de kerk van Jeruzalem een geheel zelfstandige kerk was. Zeker, ook zij was gebouwd op het fundament van de apostelen. En ze stond zolang de apostelen in Jeruzalem werkten, net als de andere kerken uit de begintijd van de christelijke kerk, onder direct apostolisch gezag. Maar overigens was zij een volledig zelfstandige kerk, die, onder de leiding van de door haar gekozen ouderlingen, alle arbeid die Christus aan zijn kerk opdraagt, verrichtte.

☆☆☆

Nu kan men zeggen: Dit alles spreekt van zelf omdat de kerk van Jeruzalem jarenlang de enige kerk in de wereld was. En daarom was zij als vanzelf een volledige, zelfstandige, onafhankelijke kerk. Zij kon eenvoudig niet anders zijn dan dat!

Maar deze redenering gaat niet op. Want wanneer na de marteldood van Stefanus de Jeruzalemse christenen de stad verlaten, naar alle kanten, al predikent, de wijde wereld instrekken en overal gemeenten stichten, zien we steeds hetzelfde gebeuren. Er ontstaan dan in allerlei plaatsen kerken die ten opzichte van de reeds vroeger geplante kerken volledig zelfstandig zijn. Kerken die ook de volledige, kerkelijke taak van prediken, sacramentsbediening, tuchttoefening, zending drijven enz. uitoefenen, omdat ze daartoe de volle macht ontvingen.

Bijzonder illustratief is wat we lezen over de kerk van Antiochië.

Van de christenen die vanwege de vervolging welke na de moord op Stefanus over de gemeente van Jeruzalem losbrak deze stad verlieten kwamen er ook een aantal in Antiochië. Zij behoorden tot de grieks-sprekende joden, de zgn. hellenisten en waren oorspronkelijk afkomstig uit Cyprus en Cyrene.

Ze prediken in deze stad niet alleen tot de Joden, maar ook tot de heidense grieken. God zegent hun werk dan bijzonder. Een groot aantal Antiochenen komt tot het geloof. En zo ontstaat in Antiochië een kerk, die na korte tijd niet minder dan zeven herders-en-leraars bezat. Zoals van zelf spreekt werd er in de kerk van Antiochië gepredikt, gedoopt en avondmaal gevierd. En zoals men weet werd de kerk van Antiochië na verloop van tijd ook een „zendende kerk”. Op aanwijzing van de Heilige Geest zonderde ze van haar predikanten er twee af — Barnabas en Paulus — om het Evangelie aan de heidenen te verkondigen.¹⁰⁾

Als het bericht van de instituering van de gemeente van Antiochië in Jeruzalem komt vaardigt de gemeente van Jeruzalem Barnabas af om een bezoek te brengen aan die jonge kerk in de wereldstad aan de Orontes. Maar het is goed er op te letten hoe Barnabas daar komt en wat hij daar gaat doen. Hij komt er niet als een soort inspecteur, een „bisschop” van de „moederkerk” Jeruzalem om alles wat de broeders in Antiochië gedaan hebben te controleren en de zaken daar verder te regelen en te organiseren. Neen, „Jeruzalem eist niets, legt niets op. De zending van Barnabas is niet meer dan een bewijs van belangstelling en erkenning... Suprematie is er van uit Jeruzalem in geen geval geëist.”¹¹⁾ De kerk van Antiochië wordt zo zonder meer erkend als een geheel zelfstandige kerk, in het bezit van de volle kerkelijke macht die Christus aan mensen wil toevertrouwen om die in gebondenheid en gehoorzaamheid aan Hem te gebruiken tot opbouw en uitbreiding van de gemeente.

☆☆☆

En wat in Antiochië plaats vond ontdekken we nu overal in de wereld van de jonge christelijke kerk.

Door Paulus' dienst plant Christus overal zijn kerken, plaatst ze onder de door die gemeenten zelf gekozen ouderlingen en laat ze alles doen wat tot het werk van Christus' kerk behoort. Als de apostelen uitgaan om Christus' kerk op aarde te stichten, zo schreef dr A. Kuyper eens, richten zij geen nationale kerken op voor Klein-Azië, Griekenland of Italië, maar dan ontstaan onder hun leiding plaatselijke kerken te Efeze, te Antiochië, te Thessalonica, te Corinthe, te Rome. De brieven van de apostel Paulus zijn alle aan deze plaatselijke kerken gericht. En als Christus zelf op Patmos door Johannes brieven laat schrijven aan de zeven kerken in Klein-Azië, dan geschiedt dit aan elk dezer kerken afzonderlijk door middel van de „engel” der gemeente, de ambtsdrager die aan het hoofd van elk van deze kerken staat.

Zelfs de apostelen, al hadden die een buitengewoon ambt dat voor alle kerken gold hebben nooit „de rechten der plaatselijke kerk geschonden of opzij gezet. In hun brieven aan de verschillende kerken treden zij op om Gods Woord te verkondigen, om raad te geven in moeilijke gevallen, om af te keuren wat verkeerd was. Maar ingrijpen in de rechten der ambtsdragers doen zij nooit.

Het sterkste voorbeeld daarvan vindt men wel in hetgeen de apostel Paulus aan de gemeente van Corinthe schrijft. Er was daar een man die in bloedschande leefde. Hij had zijn stiefmoeder, de tweede vrouw van zijn vader, waarschijnlijk na diens overlijden, gehuwd. Maar hoewel de apostel hiertegen toont en het een gruwel noemt, zelfs bij de heidenen onbekend, denkt hij er toch niet aan die man op eigen gezag van de kerk af te snijden, maar verklaart, dat dit eerst geschieden kan „als gijlieden en mijn geest saamvergaderd zullen zijn” (1 Cor. 5:4) d.w.z. wanneer de opzieners der gemeente te Corinthe hierin met de apostel samenstemmen.”¹²⁾

☆☆☆

In overeenstemming met wat zij uit de Schrift dienaangaande hadden geleerd legden de gereformeerde kerken en vaders er nu alle nadruk op, „dat elke kerk in een stad of een dorp een **ecclesia completa** was, d.w.z. een instelling, een inrichting of een ver-

schijnsel, dat alles in zich droeg wat tot het begrip van kerk behoorde. Deswege bezat elke plaatselijke vergadering van Christuswege de macht en de bevoegdheid, die voor het kerkelijk leven nodig was. En waar nu meerdere plaatselijke kerken openbaar werden, waren deze wel één in Christus, hoorden wel bijeen als behorende tot éénzelfde lichaam, en stonden dus wel onder de verplichting saam te leven, maar nooit konden ze in een provinciale of landskerk opgelost. Ze bleven altoos **vergadering van kerken**, gelijk elke kerk een **vergadering van gelovigen**.”¹³⁾

Toen de grote Reformatie ook in onze landen doorbrak werd dan ook de anti-christelijke bestuursmacht, belichaamd in bisschoppen, kardinalen en pausen, om Gods wil verworpen en kwamen als vanzelf weer overal plaatselijke kerken te voorschijn, vrij en onafhankelijk van elkaar, verbonden door het ene zelfde geloof in het ene Woord van God.

En in die kerken ging weer functioneren het ene kerkelijke bestuur dat naar Gods Woord in Christus' kerk bestaan mag n.l. **de kerkeraad**. Het is het college bestaande uit door de gemeente zelf gekozen, maar door God met kerkelijke macht begiftigde ambtsdragers. Het oefent geestelijk gezag uit over de leden, en zorgt voor de zuiverheid der leer. Boven deze kerkeraad mag geen enkel ander kerkelijk bestuur, laat staan een „hoger bestuur”, geduld worden.

De geïnstitueerde — d.w.z. met door haar zelf gekozen ambtsdragers optredende — kerk bestaat uitsluitend en alléén plaatselijk; „een geïnstitueerde wereldkerk kent alleen Rome; en een nationale geïnstitueerde kerk is de dwaling van de mannen van de volkskerk, waar wij als mannen van de vrije kerk juist tegen ageren. Wij kennen daarom wel vergaderingen van geïnstitueerde kerken in classes en synoden, maar de geïnstitueerde kerk kan nooit anders dan plaatselijk zijn, eenvoudig wijl er geen andere dan een plaatselijke kerk denkbaar is. Een kerkeraad is een kerkelijk bestuur, een synodaal bestuur is in Gods Woord onbekend, in strijd met onze Gereformeerde belijdenis en een uitvinding van de synodale hiërarchie.”¹⁴⁾

„Naar Gods Woord is er op aarde slechts één bestuur van de kerk, t.w. de kerkeraad, en dat wel om de eenvoudige reden, dat het bestuur uit de ambten bestaat, en er geen andere dan plaatselijke ambten door Christus zijn ingesteld: leraren, ouderlingen en diakenen.”¹⁵⁾

☆☆☆

Deze waarheid, deze werkelijkheid, dat elke plaatselijke kerk een complete, een zelfstandige, een van alle zusterkerken onafhankelijke kerk is en dat een kerkeraad het enige bestuur is in Christus' kerk, is een fundamenteel moment in het gereformeerde kerkrecht, het is een grondbeginsel van de gereformeerde kerkregering.

En daarom moet dit beginsel bij het functioneren van het door Christus gewerkte en onderhouden „kerkverband” ten volle worden geëerbiedigd.

1) Gereformeerde Dogmatiek. IV², 474.

2) Geref. Theol. Tijdschrift 40e jaarg., no. 3, maart 1939, 126.

3) Nieuwe Eerezuil voor de Dordtsche synode, 13.

4) De Vrije Kerk, VIII, 1882, 333. De studie waarin hij dit schreef werd herdrukt in *Kennis en Leven*, Kampen, z.j. 68-77.

5) Ik spreek van gemeenschap en gemeenschapsoefening om daarmee tot uitdrukking te brengen dat „kerkverband” geen statische realiteit is.

6) Hand. 11:30. De „zeven mannen” over wie Hand. 6 spreekt waren hoogstwaarschijnlijk ouderlingen.

7) Hand. 12:17.

8) Hand. 15:13 v.v.

9) Gal. 1:9.

10) Hand. 11:19-26, 13:1-3.

11) Prof. dr F. W. Grosheide, *Kommentaar op de Handelingen der Apostelen*, I, 371.

12) *De Heraut*, No. 1249, 8 dec. 1901.

13) *De Heraut*, No. 751, 17 mei 1892.

14) *De Heraut*, No. 791, 19febr. 1893.

15) *De Heraut*, No. 599, 16 juni 1889.

HET ROOD-WIT-BLAUWE BOEKJE

[Stuur Ot en Sien maar om een boodschap]

„Met dank aan allen die mij iets leerden; mij tot mens vormden door toe te laten dat ik mens bleef; die mij ontroeringen hebben geschonken, tot kunst aangespoord, aan het denken gezet; mijn sociale beweging hebben aangewakkerd, mij eerbied hebben bijgebracht voor kennis, kunde, beschaving (mij, turfgraverszoon; onze hoogste baas kent dat veen, hij komt van temmerkompas); eerbied voor de heilige triniteit van denken-voelenscheppen, altijd heilig drierwef heilig, ongeacht iemands afkomst”.

Zo legt drs W. Diemer een stukje credo bloot. Tegelijk maakt hij u duidelijk, waar het in het onderwijs om gaat: eerbied voor kennis en kunde, voor cultuur en beschaving; dankbaarheid dus voor de dingen, die ons van God geschonken zijn; de „rijkdom en eer der volkeren”, zei Johannes. En daarmee wordt u duidelijk wat aan de moderne „subnavel-cultuur” (het woord is van Diemer) van onze tijd mankeert: eerbied! Eerbied voor wat boven de navel aan processen plaats vindt. Eerbied voor hen, die spreken, schrijven-en-lezen, taal, gedachteuitwisseling, boekdrukkunst, beschaving, cultuur, schone kunsten ontwikkelden. „Het lage voorhoofd en de grote onderkaak” dreigen alles te vertrapen, wat vele vele voorgelachten opbouwden; wij staan aan „die Untergang des Abendlandes”, als God het niet genadiglijk verhoedt. En de grote monden, met hun eis van „brood en spelen”, overstemmen alles wat lieflijk en welluidend klonk.

Krijgt de jeugd inderdaad „maar vaak halve inlichtingen over seks en drugs”, zoals het Rode Boekje zegt? „Dat zal wel”, zegt Diemer, want scholieren, onvolgroeide kinderen van twaalf tot twee en twintig jaar, krijgen per sé veel halve inlichtingen. Of inlichtingen die veel minder dan 50% van de volle waarheid bevatten. Hoe zouden ze alles op een maal verteren? De rest moeten de ouders maar doen; en het zou een zegen zijn als de ouders hun schoolgaande kinderen slechts de helft bijbrachten van:

..... verkeersregels, tandenpoetsen, beleefdheid, verantwoordelijkheid voor andermans bezit, overheidsgelden (boeken en meubels), netheid bij schrijven, tegemoet treden van medemens, medische en psychologische gevaren van televisie, het geloof der ouders en dat van anderen, honger, armoede, plicht, solidariteit, vakbonden, vaders werk, moeders jeugd, het heil der natuur, een beukeboom, een eekhoorn, dennegeur en stilte — het wesen van huwelijk en moederschap, eerlijkheid, fair play en zo voort. (Herkent u iets van Multatuli's opsommingen? Er is een parallel — maar er is veel verschil.)

Het is toch een verrukking deze positieve waslijst te zien ontvouwen? Want we hebben elk een mensenleven nodig om de vele, talloos vele „levensterreinen” te overzien — laat staan ergens diepgaand in te duiken. En het overzicht der dingen, de wijsbegeerte zagezegt, vergt zo'n rijping, zoveel denkbaarheid, zoveel gesprekken, zoveel lezen en zoveel hoofdpijn, dat er bijna geen tijd en energie overblijft voor specialisering. Daarom is het zo'n infame leugen, als Oskamp c.s. de jongelui zo snel en gedetailleerd mogelijk menen te moeten inlichten over seks en drugs („halve inlichtingen” aan te vullen) in plaats van die jeugd datgene bij te brengen, waartoe ze haar bolle hoofd heeft gekregen: de beginselen van wetenschap, een beperkt overzicht der wetenschappen, en de methode om levenslang door zelfstudie wijzer te worden. Want wat schrij-

vers als de firma Oskamp & Co bereiken is: de jeugd het heldere denkvermogen benevelen, het jonge lichaam verwoesten, het geweten bezwaren, de koers vervalsen, de band met de ouders doorsnijden en zo een nieuwe generatie ontredderen. Eén stap verder en ze zijn gedruild tot rode soldaten met laarzen, wrede koppelriemen, „het lage voorhoofd en de grote onderkaak”. Christus doet net anders: die „brengt de harten der ouders terug naar die der kinderen”; verbindt de generaties.

Het vorig jaar deed een bericht de ronde (ik knip het uit een Veluws buurtblad dus het moet wel bij u geweest zijn), dat melding maakte van een in 1919 gevonden „document van Düsseldorf”. Het zou de communis-tische regels voor een na-oorlogse revolutie-poging bevatten. Of het authentiek is of niet — het is leerzaam, want dit oude stuk is nog fonkelnieuw voor wat de rode opvoeding van onze nationale jeugd betreft. Leest u maar mee:

„Bederf de jeugd, maak ze afkerig van de godsdienst. Wek haar belangstelling voor sex. Maak ze oppervlakkig; ondermijn haar gezondheid. Zorg alle publiciteitsmiddelen onder controle te krijgen en dan:

1. „Trek de aandacht van de mensen af van de politiek, door die te richten op sport, seksuele boeken, spelen en andere onbenulligheden.
2. Verdeel het volk in vijandige groepen, door steeds weer onbelangrijke geschilpunten op te rakelen.
3. Ondermijn het vertrouwen van het volk in zijn leiders, door deze omlaag te trekken, belachelijk te maken en in opspraak te brengen.
4. Spreek altijd over een democratie — maar grijp naar de macht, zo snel en onver-biddelijk als maar mogelijk is.
5. Bevorder verkwisting door de overheid, ondermijn zo haar crediet en veroorzaak vrees voor inflatie door stijgende prijzen en algemene ontevredenheid.
6. Rui op tot niet-noodzakelijke stakingen in belangrijke industrieën, veroorzaak wanorde in het burgerlijk leven, en moedig een houding van toegeeflijkheid en zachtheid aan van de kant van de overheid, tegenover zulke wanorde.
7. Bewerk door schoonschijnende argumenten de afbraak van oude deugden zoals eerlijkheid, soberheid, zelfbedwang, vertrouwen in een gegeven woord, reinheid.”

Oskamp zal dit schone stuk ook wel gelezen hebben; misschien wel instructies in originali hebben ontvangen. Zijn boekje ademt nu net precies deze sfeer. Zijn opruiende aanwijzingen kloppen met de oude spelregels uit 1919 — die toen al lang niet nieuw meer waren. De subnavel-cultuur wordt ijverig en schaamteloos gepredikt; en dat om het onderwijs te verbeteren. Zegt men. Maar „maatschappijende leraren” — zegt Diemer en hij bedoelt leraren, die in plaats van de wettelijk voorgeschreven vakken „maatschappijleer” geven — „ze leren uw kinderen kritiekloos ongehoorzaamheid imiteren; leren ze nu al zelf over hun al of niet mislukken te beslissen; leren ze stickies roken, jenever drinken, vloeken, liederlijke taal gebruiken, naaktzwemmen, vernielen, lawaai en sexpret maken; maken kleine kinderen blind voor kritische waarden; maken de weerloosten van uw kinderen precies zo als de dictatuur der horde ze later graag wil hebben”.

„Laat de leerplicht een leervergunning worden, als de werkvergunning voor gastarbeiders; met een leercontract, een c.l.o., dat eindelijk een systeem garandeert, vooraf in vrijheid overeengekomen spelregels”, zo stelt Diemer voor. Want „ons hele onderwijs raakt afgestemd op wat een roerig dom klein percentage van de maatschappij het belangrijkste vindt: terreur en rotzooi, nivellering en agitatie”.

„Wat willen jullie!” roept hij zijn rode collega's toe. „Wat jullie wilt, nieuwste heidenen, nero's, slavendrijvers, dat is: kwijlend genieten van een nieuwe kinderkrustocht, een nieuwe statieweg van onder hun opgedrongen-verantwoordelijkheidslasten bezwijkenden, een massaal instorten”; — „een (op kinderen) afgeschoven verantwoordelijkheid, die jullie te zwaar was om eens één school-cyclus van 6 jaar, laat staan een kwart eeuw, zelf te dragen.....”

En nu citeer ik niets meer — kom immers op de rand van het betamelijke inzake de auteurswet. U moet in elk geval begrepen hebben dat dit boekje (voor mensen met scherpe ogen in het hoofd) een kostbare bijdrage is tot hun weerbaarheid. Want u krijgt uw kinderen maar een maal, en wilt ze graag goed verantwoorden. En u leeft maar een maal en wilt dat kostbare leven graag goed besteden.

Er zit zo veel moois onder onze nationale jeugd. Denk eens aan die jongelui, die de vorige maand een anti-porno-actie aandurfden; met affiches en borden, met telegrammen en leuzen te kennen gaven dat ze het beu zijn: de pornografie, immorele films, goedgeprate homofilie, erkende prostitutie, opgejutte sex in t.v.-programma's. Ze vroegen steun aan de regering voor hun streven naar een gezonde, op persoonlijk geloof gefundeerde jeugd. Hun symbool: één witte figuur, die tegen zeven zwarte figuren in marcheert!

Bravo. Er zijn jongelui, die aan sport doen: wandelen, tennissen, zwemmen en de rest. Niet langs het lijntje hangen te kijken — maar zelf doen. Er zijn jongelui, die aan muziek doen. Geen plaatjes draaien en meeslingeren — maar zelf muziek maken. Er zijn jongelui, die een biologisch museumje aanleggen, planten determineren, werkstukken maken, scripties schrijven, diploma's halen en aan hun toekomst denken. Wie met de jeugd te maken heeft wordt telkens verrast door de vitaliteit, waarmee zij de verleidingen van deze tijd weerstaat. Soms hoor je leiders zeggen: wij ouderen zitten meer met de problemen van deze tijd dan de jongeren...

Dat geeft moed voor de toekomst. Er zijn jonge mensen, die verder zien dan hun neus lang is. In mijn eindexamenjaar stonden twee schone leuzen in onze schoolagenda. De eerste luidde: examens zijn vernis en dres-suur is geen wasdom. Dat sprak je aan. Want het eindexamen, hoe belangrijk ook, zou nooit de afsluiting van je leerperiode worden — maar de toegangsdeur; dat begreep je toen al drommels goed. En het tweede vlaggetje luidde: non scolae sed vitae discimus; hetwelk is overgezet zijnde: niet voor de school maar voor het leven leren wij. Ook dat sprak aan. Al zat er veel stof tussen de examenstof, waarvan je wist dat je die spoedig zou vergeten — het schoolgareel was per saldo een gymnastische hoogstand, die je moest hebben gehaald eer je mee mocht doen.

Vandaag liggen die dingen niets anders. Maar de verantwoordelijkheden liggen meer bij de oudere generatie dan bij de jongere. Die laatste is niet gek; maar let op of wij het hoofd niet verliezen. Voor ons gaat de ontwikkeling der dingen een tikje adembenemend — zij zijn minder statisch ingesteld dan wij. Wanneer wij het soms „niet meer zien” — dan ziet de jeugd er dikwijls geen been in. Goddank.

D. W. L. Milo - Vierhouten

JEUGD IN BEWEGING

(1)

Amice,

Er wordt de laatste jaren veel geschreven over de jeugd. Dat is niet iets nieuws, want dat is wel vaker zo geweest. De éne schrijver na de andere probeert een tekening te geven van de hoedanigheid van de Nederlandse jongens en meisjes en dat is natuurlijk niet overbodig. 'k Geloof b.v., dat het van belang is, dat ouders weten hoe de jeugd van vandaag staat tegenover politiek, drugs en sex (Elsevier gaf de laatste weken hierover een aantal interessante artikelen). En hoe verschillend men de situatie ook beoordeelt, duidelijk is wel, dat de jeugd van vandaag vrij wil zijn, vrij van allerlei dwangmaatregelen, vrij ook van de mening van de ouders, vrij van allerlei tradities. Het is voor de jeugd blijkbaar niet te accepteren, dat allerlei dingen van bovenaf worden geregeld, als het ware worden opgelegd. De jeugd wil vrij zijn, de jeugd wil geen zekerheid van de wieg tot het graf; neen, de jongelui willen het risico, het onzekere; kortom: ze willen vrijheid.

Het is opvallend, dat deze roep naar vrijheid heel sterk wordt gehoord in b.v. de socialistische geleerden. In de laatste vijftien jaren voor de tweede wereldoorlog maakte de socialistische partij een hele ontwikkeling mee. De revolutie-gedachte, die jaren de socialistische strijders bezig hield, werd in de kast opgeborgen en het „planmatig” socialisme kwam er voor in de plaats. Ook deze nieuwe methode heeft geen bevrediging gegeven. Het is in de laatste jaren wel duidelijk geworden, dat de socialistische leiders het allesbehalve eens zijn over de vraag, hoe de politieke en sociale strijd moet worden gevoerd. De Partij van de Arbeid, die als een grote partij uit de tweede wereldoorlog te voorschijn kwam, rammelt en met name de jeugd wil wat anders. 'k Geloof, dat de oorzaken hiervan o.a. terug zijn te brengen tot het nuchtere feit, dat er voor de socialistenvan vandaag zo weinig meer te strijden valt. De „rooie rakkers” van vroeger hadden hun idealen, die moesten worden verwezenlijkt, de socialistische jongeren van 1971 hebben eigenlijk alles, maken zich ook niet druk meer over idealen voor de toekomst; voor hen ligt het leven er nú, vandáág en wat zal men zich druk maken voor de toekomst?

't Is wel eens goed, dat je je hiermee bezig houdt. Want het socialisme heeft in deze eeuw een hele ontwikkeling meegemaakt en als je van geschiedenis houdt, is het interessant dat eens na te gaan. De echte socialistenvonden met hun strijd duidelijk tegenover het christelijk geloof. De socialistenvan vandaag proberen hun idealen te vermengen met het christendom, hetgeen een deel van hen weer tegen de borst stuit.

Henriëtte Roland Holst, die getracht heeft het socialistisch „geloof” in gedichten te bezingen, dichtte eens:

„Het volk, het volk zijt gij,
gij, hongermartelaren,
hebt recht op heerschappij.

Vernietig gij de wereld,
die u zo lang bedroog,
dan rijst uit de oude puinen
een nieuwe wereld hoog.”

De oude socialistenvloofden in hun strijd, die ze als een roeping zagen. De jonge socialistenvandaag willen geen wereld meer vernietigen, omdat deze wereld zich volgens hen zelf wel vernietigt. Ze willen evenmin

heerschappij, hoogstens hier en daar wat zegenschap.

Wanneer je op deze dingen let, moet je goed beseffen, dat je in deze wereld staat als kind van God, als navolger van God. Dat woord „navolger” is eigenlijk wel mooi. 'k Weet, dat vaak op een verkeerde manier over het navolgen van God is geschreven. Jullie weten misschien wel, wat Thomas à Kempis hiervan maakte. De titel van zijn bekende boekje luidt „Imitatio Christi”. Van het navolgen van Christus, maakt hij het nadoen, het imiteren van Hem.

De Schrift gebruikt het woord „navolgen” echter in de betekenis van „leven naar het Evangelie”. Je moet eens nalezen die mooie woorden van de Heiland uit Matth. 11:25 e.v. De Here Jezus openbaart zich hier eerst als Zoon van de Vader: „Alle dingen zijn Mij overgegeven en niemand kent de Zoon dan de Vader, en niemand kent de Vader dan de Zoon en wie de Zoon het wil openbaren.” En dan volgen die bekende woorden: „Komt tot Mij...; neemt mijn juk op en leert van Mij...; en gij zult rust vinden...”

Christus navolgen is: tot Hem komen, Zijn juk opnemen.

De schare, die met de Heiland meeging, volgde Hem wel na (ze liep Hem na), maar kwam niet werkelijk tot Hem. De mensen wilden wel graag in het gezelschap zijn van de Here Jezus, maar ze voelden er niet voor Zijn juk op te nemen.

Het navolgen van Jezus vraagt veel. Denk maar aan dat vlijmscherpe woord van Hem tot Petrus: „Indien iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf en neme zijn kruis op en volge mij” (Matth. 16:24).

Heel duidelijk staat hier, dat het navolgen van de Heiland betekent: achter Hem komen, achter Hem aangaan, je zelf uit het oog verliezen en alleen op Hem zien.

In het navolgen van God wordt de mens weer echt mens; in die navolging vervult de mens zijn ambtelijke roeping.

Wanneer je zegt God lief te willen hebben, betekent dat, dat je licht verspreidt, dat je liefde geeft. Neem er de tijd eens voor en lees achter elkaar uit de eerste brief van Johannes. Je komt in die brief telkens weer tegen de oproep tot liefde, want als wij als mensen elkaar liefhebben, dan wordt Gods liefde in ons volmaakt (1 Joh. 4:12).

Kijk, dat is God navolgen. Heel concreet. Heel duidelijk.

Je bent jong en je wilt wat doen.

Je bent jong en wilt zelf denken.

Accoord, onder één voorwaarde. Je bent van God en je kijkt dus naar Hem.

Je wilt graag zelf bepalen de weg die je gaan moet. Best, als je maar achter God aan blijft lopen. Hij gaat vooraan. En je loopt achter Hem aan.

Dan komt het goed.

En het mooie is, dat je dan merken zult, dat je vader en moeder, die God ook willen navolgen, op dezelfde weg lopen als jij.

Van harte gegroet,

P. C. VAN WIJK

AAN ONZE ABONNEES

Met april begint de nieuwe jaargang van Opbouw.

Mogen we de abonnees beleefd verzoeken hun abonnementsgeld ten spoedigste te gireren.

Ter voorkoming van onnodige onkosten, inningskosten thans f 1.50 per kwitantie, bespaart U ons veel werk.

Abonnementsprijs f 15,— per jaar,
f 7,50 per halfjaar.

Studenten betalen f 12,— per jaar.
Abonnementen buitenland f 20,— per jaar, luchtpost f 40,— per jaar.

Gironummer 233117 Drukkerij Steenbergens Zeist, met bijvermelding „voor Opbouw”.

Bij voorbaat dank voor Uw medewerking.

Adm. Opbouw

Ingezonden

STEMMEN OP JONGELING?

1. Prof. Veenhof publiceerde in „Opbouw” van 16-4-1971 zijn brief aan het bestuur van het N.E.V.

Prof. Veenhof spijt het oprecht, dat hij de kiezers niet kan opwekken om te stemmen op het G.P.V.

Prof. Veenhof noemt acht argumenten, die hem verhinderen („ik kan en ik mag niet”) om te stemmen op de heer Jongeling.

2. Evenals Prof. Veenhof heb ik bezwaren tegen het G.P.V. Zijn acht argumenten zijn juist! Ik zou er zelfs nog twee zware argumenten aan kunnen toevoegen. Zowel de top van het G.P.V. als het bestuur van het N.E.V. kennen mijn bezwaren.

3. Toch volgt daaruit voor mij niet de conclusie: Ik kan en mag niet stemmen op het G.P.V. of op de heer Jongeling. Vanaf de oprichting van het G.P.V. zijn dezelfde argumenten (in principe) aangevoerd. Reeds vanaf 1948 terecht. Door de heren H. Algra, Mr Dr J. Meulink en door Mr Dr C. J. Verplanke; en door anderen.

4. Maar zowel bij Prof. Veenhof als bij de genoemde politici mis ik iets.

Wat moet ik wel stemmen? Zijn er tegen andere partijen geen fundamentele opmerkingen te maken? Moet ik de A.R.P. steunen? Of een combinatie van christelijke partijen? Moet ik (mag ik) stemmen op Biesheuvel en Udink en Veringa?

5. Evenals (naar ik aanneem) Prof. C. Veenhof, H. Algra, Mr Dr J. Meulink en Mr Dr C. J. Verplanke heb ik grote bezwaren tegen de huidige A.R.-politiek. Niet tegen het „beginselprogramma”; wel tegen de uitleg en de uitwerking daarvan. Van het diepste begeren van Groen van Prinsterer: „tegen de revolutie het evangelie” oftewel: „een staatsman niet, een evangeliebelijder”, vindt men bij de tegenwoordige A.R. te weinig terug. Dat spijt mij oprecht.

6. Het G.P.V. verstart; de A.R.P. verwatert kan men concluderen. Maar wat dan wel? Wat moet ik wel stemmen? Op de S.G.P.? De Staatkundig Gereformeerde Partij ontwikkelt zich in Bijbelse richting; maar is praktisch nog zwak. Specialisten onder ons kunnen zijn doperse tendensen breed uitmeten.

Dus: nóch G.P.V., nóch A.R.P., nóch S.G.P.?

7. Waarop moeten we stemmen? Alle lezers van „Opbouw” (zelf zondaren) zullen stemmen op een partij met fouten en op een persoon met gebreken.

Nu de norm: Zij behoren te kiezen voor een evangelische partij en voor een persoon, zoals Groen van Prinsterer; iemand, die het zout van het evangelie wil laten doorwerken in de praktische politiek.

8. Ik stem op een partij met fouten en op een persoon, waartegen ik bezwaren heb; ik stem op de heer Jongeling, omdat hij vanuit de Bijbel politiek bedrijft. Niet alleen getuigend, maar ook praktizerend. Als Tweede Kamerlid heeft hij christelijke politiek bedreven. Daarom stem ik op hem.

9. Ik stem niet op de heer Biesheuvel. Nogmaals, dat spijt mij, want hij is sympathiek en zeer bekwaam. Niet zijn christen-zijn, maar wel het beoefenen van een christelijke politiek is in geding. Daarom toch het G.P.V. en toch Jongeling.

Dronten, 18-4-1971.

ir. A. Kadijk

Naschrift.

De redactie ontving naar aanleiding van het artikel van prof. C. Veenhof een tweetal ingezonden stukken. Daar beide naar inhoud en strekking sterke overeenkomst vertonen, geven we aan het eerst ingekomene plaats.

Vanzelfsprekend.

Het artikel van prof. Veenhof beoogde allesbehalve onze mondige kiezers te bevoogden. Maar het gaf geoorloofde informatie. Of mogen onze lezers niet weten hoe de mantelorganisatie van het G.P.V. probeert 'stembusadviezen' te verkrijgen van hen, die op meer dan een plaats ook door de leidende figuren in genoemd verband niet slechts uit de kerk, maar ook uit de politieke vereniging georganiseerd zijn?

Wil iemand desondanks op de heer Jongeling stemmen, dan is dat zijn zaak.

De redactie

Wij lezen dezer dagen in de krant.....

de kerken op het verkiezingspad

Een van de merkwaardige verschijnselen van de verkiezingscampagne van die jaar is, dat onderscheiden kerkelijke instanties en personen zich hebben opgemaakt om de kiezers te adviseren hoe ze bij de a.s. verkiezing van leden voor de Tweede Kamer moeten stemmen. Deze kerkelijke instanties en leiders spreken tegenwoordig heel vaak en met grote nadruk over de „mondigheid” van de kerkleden. Maar ten opzichte van de komende stemming schijnen ze op deze hooggeloopte mondigheid blijkbaar toch niet zo erg gerust te zijn. Ze bejiveren zich ten minste de „beminde gelovigen” aan te klampen en hen met klem te zeggen: stem vooral op die en die partij, en niet op die en die. Je zou dit ook zo kunnen zeggen: een aantal kerkelijke instanties en hoogwaardigheidsbekleders die veelal met diepe verontwaardiging spreken over het „manipuleren” met en het „indoctrineren” van de medemens, schijnt er niet vies van te zijn zich in verband met de verkiezing een beetje van die verdoemde „manipulatie” en „indoctrinatie” te bedienen.

de „Raad van Kerken”

Om daar mee te bezinnen: Er is in Nederland sinds kort een „Raad van Kerken”. Die „Raad” is een werkverband van negen kerkelijke denominaties. Daarvan zijn de voornaamste de Rooms-Katholieke Kerk, de Ned. Herv. Kerk en de (synodaal) Geref. Kerken. Het Leger des Heils en de Nederlandse Protestantenvbond (een ultra-vrijzinnige organisatie) zijn gastleden daarvan. Met de nodige publiciteit heeft deze Raad zich voor enige tijd den volke gepresenteerd. Uiteraard ook met een verklaring van wat zij is en wil. De voorzitter van deze Raad is dr. P. G. Kunst. Die was ook de praeses van de laatst gehouden generale synode van de (synodaal) Geref. Kerken. Welke functie hij ook reeds eerder bekleedde. Dr. Kunst is dus wel zeer hoog geklommen. Hij is nu zoiets als de aartsbisschop van de gehele Nederlandse christenheid. Met uitzondering van een klein aantal eigenwijze, op dit punt dissidentie-rende, kerkengroepen die hardnekkig weigeren aan dit nieuwe oecumenistische avontuur mee te doen. Secretaris van deze Raad is prof. dr. H. A. M. Fiolet, de bekende oecumenische rooms-katholieke professor. Deze verschijnt nog al eens samen met prof. dr. H. M. Kuitert op het kerkelijke en theologische podium. Zoals vanzelf spreekt heeft deze „Raad” ook een aantal „werkgroepen”. Dat zijn clubs van theologen en theologanten die een deel van hun kostbare tijd, in plaats van aan de eigenlijke brandend noodzakelijke eigenlijke kerkelijke arbeid, besteden aan langdurige discussies en het concipiëren van rapporten die, gevoegd worden bij grote massa van reeds vroeger verschenen documenten van dat soort en die volgens prof. Knetsch door weinigen gelezen en al heel spoedig door ieder vergeten worden. Een van deze werkgroepen van

de Ned. Herv. Kerk

Ook de Ned. Herv. Kerk heeft een duit in het verkiezingszakje gedaan! Het moderamen van de hervormde synode en het moderamen van één van de vele „werkgroepen” daarvan, nl. de hervormde raad voor overheid en samenleving, heeft aan alle dominees van de Herv. Kerk een brief geschreven in verband met de verkiezingen. Deze instanties schreven daarin aan die dominees o.a. het volgende: „Waarschijnlijk zal ook nog in de komende weken op u een beroep worden gedaan om in een of ander vormende activiteit aandacht te besteden aan de parlementsverkiezingen. Wij hopen u daarom een dienst te bewijzen u hierbij een kort overzicht aan te bieden van voorlichtingsmateriaal daar daarbij van nut kan zijn.” Uit welke hoek deze moderaminale wind waait wordt wel heel duidelijk als deze colleges komen op te merken dat het een uiterst belangrijke vraag is in hoeverre zij, die van hun stemrecht gebruik plegen te maken „zich daarbij laten leiden door willekeur, die berust op gebrekkige informatie, of door (al dan niet collectief) eigenbelang, dat zwaarder weegt dan de (al dan niet collectieve) belangen van de medemens. Zonder de nood van veel verdrukte groeperingen in de eigen Nederlandse samenleving te willen miskennen denken wij hierbij toch ook vooral aan de vraagstukken die betrekking hebben op de wereldsamenleving. Immers, de indruk bestaat dat deze vraagstukken voor veel mensen slechts een geringe rol spelen bij het benalen van hun stemkeuze. Toen de leden-kerken van de Wereldraad tijdens de vierde assemblee (Uppsala 1968) in het eindrapport van sectie III, paragraaf 31, uitspraken, dat zij het hun taak rekenen om de mensen te leren hoe zij politiek werkzaam kunnen zijn, deden zij dat naar aanleiding van het knellende vraagstuk van de

onrechtvaardige verhoudingen in de wereld, met name op het gebied van sociale en economische ontwikkeling.” De genoemde brief ging vergezeld van niet minder dan zes publicaties die de dominees nu maar eens moesten doorlezen! Voor een goed verstaander is het bij de lezing van deze brief en de daarbij gevoegde stukken duidelijk dat de genoemde moderamina in dezelfde richting wijzen als de reeds eerder genoemde „werkgroep” van de Nederlandse Raad van Kerken! En zo doorkruist wat de leiding van de Ned. Herv. Kerk in deze doet radikaal wat de Raad van Kerken uitsprak, een Raad waarin nota bene de Ned. Herv. Kerk zelf participeert. Als je op je laat inwerken wat de bazen van de Ned. Herv. Kerk in deze doen komt onmiddellijk een reeks gedachten in je op. De eerste is wel deze: wat is dit voor een bemoeizucht? Zijn de dominees van de Ned. Herv. Kerk zulke sukkel dat ze van hogehand moeten gedirigeerd worden wat ze als christenen en burgers van Nederland bij de verkiezingen moeten doen? Menen de kopstukken van de Ned. Herv. Kerk werkelijk dat ook nog in onze tijd de leden van deze kerk bij de dominees aan de bel trekken om van hen te vernemen hoe ze moeten stemmen? Wat voor een gedachte koesteren deze heren omtrent de vele dominees van de Ned. Herv. Kerk die uit overtuiging op de V.V.D., de C.H.U., de A.R.P., de S.G.P. stemmen? Op welke grond wagen deze kerkpotentaten het zich op deze wijze met de praktische politiek te bemoeien? Het zou interessant zijn te weten hoeveel dominees deze paperassen naar Den Haag terugsturen met de mededeling: Waarde Heren, hierbij sturen we Uw ongevraagde adviezen terug. We wensen niet als onmondige kerkleden, christenen en nederlanders door U op

deze wijze betutteld te worden. Wij zeggen een keihard neen tegen dit kerkelijk imperialisme?

de (syn.) Geref. Kerken

Ook in de (synodaal) Geref. Kerken is men er toe overgegaan stemadviezen te geven. Neen, die kerken zelf hebben zich daaraan — gelukkig — niet gevaard. In deze kerken leeft — gelukkig — nog steeds het besef dat een kerk, indien ze werkelijk kerk wil zijn zoiets niet mag doen. De kerk heeft tot taak o.a. het beproeven der geesten. Dat wil zeggen het signaleren van de vele af-goderijen en ideologieën en alle andere vormen van zonden — vooral het materialisme — ook en niet in het minst die welke in het leven van staat en volk de geesten vergiftigen. Maar ze moet de beslissingen in de praktische politiek aan de verantwoordelijkheid van de gelovigen en de door hen gevormde organisaties overlaten. De kerk als zodanig heeft daartoe noch de kennis noch de bevoegdheid. Wel zijn in de Geref. Kerken een aantal mannen onder leiding van prof. Verkuyl er toe overgegaan een stemadvies te geven. Ze adviseerden namelijk — terwijl ze verklaarden lid van de A.R. Partij te blijven — hun broeders ditmaal niet op die partij te stemmen maar op de P.P.R. Ze deden dat omdat naar hun overtuiging de A.R. Partij nog niet radicaal genoeg de atoombom afwees. Prof. Verkuyl wéét — hij weet überhaupt ontzettend veel — dat God die atoombom radicaal afwijst. Prof. Augustijn verklaarde dat hij het met de groep van prof. Verkuyl wat betreft dit advies geheel en al eens was. Eén van prof. Verkuyls medestanders in dezen is de bekende journalist Ben van Kaam, de schrijver van „De Parade der Mannenbroeders”. Hij is ook de man die — we zullen dat bijzonder

Vervolg op pag. 31

te BERDE

En het is afschuwelijk dat je aan de ene kant benoemd wordt als iemand, die niet waard is een lid van de kerk des Heren te zijn, terwijl men aan de andere kant vraagt: stem alstublieft op ons. Ja dat men zelfs de brutale moed heeft om te vragen je naam te geven voor de aanbeveling van en man, die zijn uiterste best heeft gedaan om te zorgen dat je beschouwd wordt als niet meer te behoren tot lid van de kerk des Heren. Dat betekent toch: als niet meer te behoren tot hen, die behouden worden door Jezus Christus. Welke onwaarheid heeft hij gesproken? Op die vraag zou ik graag wel eens een antwoord ontvangen.

☆☆☆

De secretaris van dit blad is lid van de A.R.P. Met volle vrijmoedigheid. Niet maar tegenover mensen, maar óók tegenover de Here. Natuurlijk weet ik wel dat er op de A.R.P. van alles aan te merken is. Je moet wel heel stom zijn om dat niet te zien. Maar de critcasters en de sectariërs vergeten maar al te veel dat dit land geregeerd moet worden. The King Government must going through, zoals Wellington het eens heeft gezegd. We kunnen van het G.P.V. en van de S.G.P. niet verwachten dat ze zorg zullen dragen dat dit land écht geregeerd zal worden. Daarvoor zijn het te kleine partijen, en daarvoor rekenen ze te weinig met wat er leeft in ons volk. Ik neem het de grote partijen kwalijk dat ze niet rekenen met wat in de kleine partijen leeft. Ik neem het de kleine partijen kwalijk dat ze niet de moed hebben om te erkennen dat ze niet in staat zijn om dit land te regeren. En dit land moet geregeerd worden. Dat zeg ik maar niet. Dat zegt de Bijbel. En omdat de Bijbel dat zegt stem ik op een partij, die ook in staat is om echt te regeren. Beter een slechte regering dan géén regering.

De redactiesecretaris van dit blad vindt het verbazingwekkend dat er zo veel verzoeken kwamen tot het plaatsen van „ingezonden stukken” naar aanleiding van het artikel van Prof. C. Veenhof, getiteld „Stemmen op Jongeling?” Verbazingwekkend daarom, omdat niemand van de ingezonden stukken-schrijvers het on-eens was met wat Prof. Veenhof stelde. Er waren er die zelfs meer argumenten hadden dan Prof. Veenhof om niet te stemmen op Jongeling. Toch had men bezwaren. Maar ik vind het wél verbazingwekkend dat men wat Prof. Veenhof bedoelde kennelijk niet begreep. Het ging hem niet om propaganda voor welke politieke partij ook. Het ging hem wel om eerlijkheid, ook in de politiek. En dat heeft niets te maken met voorkeur voor deze of gene partij. Het heeft alleen maar te maken met ethiek. En dan met christelijke ethiek. Christelijke ethiek betekent toch wel, naar uitwijzing van het Heilig Woord van onze God, dat men in de politiek geen stemmen vraag van mensen, die men in de kerk niet duldt. Vraagt men wél stemmen van mensen die men in de kerk niet duldt, dan stelt men „vles tot zijn arm”.

AMELINK

DE POLITIEKE STAKING

We spreken van een politieke staking wanneer het werk wordt neergelegd om redenen aan de politiek ontleend.

Behoudens tijdens de jaren 1940-1945, toen Nederland door de Duitse overweldiger was bezet, is het verschijnsel van de politieke staking in ons land gelukkig zeer zelden vertoond. Anders bij voorbeeld dan in Frankrijk, waar de geschiedenisboeken van vele bladzijden zijn voorzien, die de politieke staking vermelden.

Toen dan ook in december 1970 de voorzitters van de drie vakorganisaties de werkende Nederlandse bevolking tot staking aanspoorden met de bedoeling, regering en volksvertegenwoordiging onder druk te zetten, heeft het Friesch Dagblad die staking zeer terecht als een politieke staking gekwalificeerd en in voor geen misverstand vatbare woorden veroordeeld. Met name is de voorzitter van het Christelijk Nationaal Vakverbond verweten, dat hij door tot deze staking mede op te roepen, zich op revolutionair spoor had begeven en dat hij daarmee de christelijke traditie van de christelijke vakbeweging had verloochend.

Want de christelijke vakbeweging heeft de werkstaking om politieke redenen altijd verworpen als een machtsmiddel, dat binnen de democratische staatsorde geen recht van bestaan heeft.

Ik zeg: binnen de democratische staatsorde, omdat het binnen een dergelijk staatsbestel niet de taak van de vakbeweging is aan politiek te doen.

Wanneer de vakbeweging zich houdt aan haar eigen taak, die op sociaal-economisch gebied veel omvattend is, heeft ze haar handen meer dan vol.

Overschrijding van de grenzen, die haar zaak haar stelt, zal zich onherroepelijk wreken in een veroordeling door meelevende leden van het gevoerde beleid, dat als van revolutionair karakter het vertrouwen in de leiding schokt.

Volksvertegenwoordiging en vakbeweging hebben beide een geheel eigen taak.

Het is te betreuren, dat met dat onderscheid geen rekening wordt gehouden.

Mannen van de vakbeweging treft men immers onder de volksvertegenwoordigers aan.

Dit moet niet zo zijn. Als ik goed ben ingelicht, is deze cumulatie van functies in België verboden.

Waarom dient de politieke staking onder een staatsbestel, zoals we dat in Nederland kennen, te worden veroordeeld?

Het antwoord op die vraag luidt, dat ons staatsbestel het resultaat is van wetten en regelingen, die door samenwerking van de regering met de in volle vrijheid gekozen volksvertegenwoordiging tot stand zijn gekomen.

De Staten-Generaal vertegenwoordigen het Nederlandse volk in al zijn geledingen.

Die Staten-Generaal zijn geroepen het algemeen belang te behartigen.

Niet alleen de belangen van de werknemers, maar ook die van de werkgevers, niet alleen van de zieken, maar ook van de gezonden, enz.

Dat is ook de taak van de regering, met dien verstande, dat zij de diverse belangen tegen elkaar afweegt en in overleg met de Staten-Generaal haar beleid bepaalt. Nu is dat beleid weer afhankelijk van de financiële mogelijkheden, die evenwel beperkt zijn, al is de regering bepaald niet schroomvallig

diep in de portemonnaie van de burgers te tasten.

Maar al wordt er een groot deel van het inkomen der burgers via allerlei belastingen naar de schatkist overgeheveld, de stroom van vrome wensen bij de politieke partijen overtreft die geldstroom vele malen.

U begrijpt, wat daarvan het noodzakelijk gevolg is.

Het regeringsbeleid wordt gekenmerkt door kiezen.

Het verlanglijstje, dat de politieke partijen op de regeringstafel deponeren bevat veel meer, dan de regering kan verwezenlijken.

Er wordt trouwens al meer verwezenlijkt dan financieel mogelijk is, zodat we al jaren met het kwaad van de inflatie zitten opgescheept. Inflatie wil, ontdaan van alle geleerdheid zeggen, dat je met steeds meer geld steeds minder kunt kopen.

Nu heeft de regering niet alleen met loonpolitiek te maken, maar ook met prijspolitiek, met belastingpolitiek en monetaire politiek, om slechts enkele punten van haar uitgebreid programma te noemen.

Zoals reeds is opgemerkt, is regeren kiezen. Waar gekozen moet worden, zal de één een andere voorkeur hebben dan de ander.

De wettig gekozen volksvertegenwoordigers hebben het recht ongehinderd hun voorkeur uit te spreken en te motiveren.

Bovendien heeft iedere burger en elke groep burgers, hoe ook georganiseerd, het recht zich met verzoekschriften enz. tot de volksvertegenwoordigers te wenden en zijn voorkeur voor een of andere maatregel te bepleiten.

Tenslotte wordt in vrijheid over een door de regering voorgestane maatregel gestemd.

Dit is een ordelijke gang van zaken, die een zegen is voor land en volk.

Deze ordelijke gang van zaken, die in op ordelijke wijze tot stand gekomen wetten en voorschriften is geregeld, schijnt op een gegeven ogenblik de leiders van de vakbonden te mishagen.

Zij vertrouwen regering en volksvertegenwoordiging niet of niet meer met betrekking tot een bepaald onderdeel van het verlanglijstje en dan moet de werkende bevolking worden opgeroepen haar vuist te tonen door gedurende de werktijd met de armen over elkaar te gaan zitten.

De beeldspraak klopt niet, maar de oproep tot een politieke staking nog minder.

Want bij dit alles dient voorts in rekening te worden gebracht, dat leden van de vakorganisatie niet alleen hun plaats in de volksvertegenwoordiging innemen, maar dat zij bovendien stem hebben in twee belangrijke organen, die de regering in sociaal-economische vraagstukken adviseren.

Die twee organen zijn de Stichting van de

Arbeid en de Sociaal-Economische Raad, waarin ook de bestuursleden van de vakbonden en werknemers zitting hebben.

Artikel 41, eerste lid, van de Wet op de Bedrijfsorganisatie bepaalt, dat de Sociaal-Economische Raad desgevraagd de Ministers van advies dient en dat deze Raad ook eigen beweging van advies kan dienen over de uitvoering van deze wet en andere aangelegenheden van sociale en economische aard.

We zien derhalve dat binnen ons staatsbestel het contact tussen de overheid en de vakorganisaties in de wetgeving op bevredigende wijze is geregeld en dat derhalve voor buitenwettelijke activiteiten als aansporing tot politieke staking geen enkele aanleiding bestaat.

We laten nu de buitengewoon ernstige gevolgen, die een dergelijke politieke werkstaking zou kunnen hebben, indien zij door alle arbeiders van hoog tot laag zou worden uitgevoerd, nu maar buiten bespreking, zij het dan, dat we ons de opmerking veroorloven, dat ook een algemene staking van slechts enkele uren de normale gang van het leven in hevige mate zou ontwrichten.

We schromen dan ook niet een dergelijke aansporing tot politieke werkstaking binnen het huidige staatsbestel revolutionair te noemen en mitsdien een aantasting van het overheidsgezag, dat God als een schild over de onderdanen opheft.

Wie speelt met het overheidsgezag heeft het Woord Gods, zoals dat in Romeinen 13 en 1 Petrus 2:13 e.v. spreekt, buiten zijn beleid gehouden.

Een leider, die zich daaraan schuldig maakt, doet dit ten koste van zijn eigen gezag.

Ter afsnijding van misverstand herhalen we, dat het bovenstaande is geschreven met het oog op ons huidig staatsbestel, waarin ieder in vrijheid en op wettige wijze zijn stem kan verheffen en zijn wensen kan kenbaar maken. Dat onder dictatoriaal staatsbestuur, waarbij de vijand van leven en spreken tot een bespotting is gemaakt, in bepaalde situaties een politieke staking als enig overgebleven protestmiddel wordt gehanteerd, is te vergelijken met iemand, die bij de keel wordt gegrepen en als enig afweermiddel over de kracht van zijn handen en voeten beschikt, om zich uit die verstikkende greep te redden. Maar dan is er een noodtoestand, die een natuurlijke afweeractie in het leven roept en waarvoor de verantwoordelijkheid volledig voor die overheid komt, die de grenzen van haar bevoegdheid mateeloos heeft overschreden.

Utrecht.

W. C. VAN ZWIETEN

Vervolg van pag 30

WIJ LAZEN DEZER DAGEN IN DE KRANT.....

goed onthouden — tot hoofdredacteur is benoemd van het nieuwe orgaan van de Vrije Universiteit dat binnenkort in tienduizenden exemplaren onder het Gereformeerde volk zal worden verspreid!

Zoals vanzelf sprak kreeg prof. Verkuyl voor de P.V. de volle gelegenheid zijn ideeën onder ons volk te propageren.

Toen ik het verhaal van prof. Verkuyl hoorde herinnerde ik mij opeens een aangrijpend moment uit een vergadering van een synode van een der duitse „Landeskirchen“. In die kerk „doen“ ze ook verschrikkelijk veel „aan de politiek“. Er werd daar een gehele dag gediscussieerd over de „ontwapening“. De debatten waren uitermate emotioneel.

Toevallig was op die vergadering ook een nederlandse gereformeerde predikant aanwezig. Hij had de gehele dag aandachtig naar de bewogen discussies geluisterd. Tenslotte werd hem gevraagd wat hij ervan dacht. En toen zei hij ongeveer het volgende: „Ik heb de

bezetting van Nederland door het Duitsland van Hitler meegemaakt, doorleden. Ik heb meegemaakt hoe tienduizenden trouwe Nederlanders door de trawanten van Hitler werden afgeslacht. Als ik voor de keus stond om met mijn kinderen en kleinkinderen voor altijd onder het Hitlerregime te leven, of met heel mijn gezin door een atoombom onder te gaan, koos ik beslist het laatste. Gelukkig komen wij nooit voor een dergelijke keuze. Maar als ik moest kiezen koos ik het laatste!“ Toen die dominee dit gezegd had werd het beangstigend stil in die synode.

Het stemadvies van prof. Verkuyl heeft ook nog een ander aspect. Daarop is ook van verschillende zijden gewezen. Dit aspect nl.: is het ethisch verantwoord lid van een partij te blijven — lid van een christelijke partij, wat altijd geloofskeus is, althans móet zijn —, en tegelijk, neen niet alleen op een andere partij te stemmen, maar ook publiek zo hard mogelijk zijn best te doen ook zijn mede-partijgenoten tot het plegen van verraad aan eigen partij te bewegen?

Het Friesch Dagblad schreef onder het opschrift „Gemsen“ daarover het volgende:

Het staat in Nederland iedereen

vrij, de militaire weerloosheid te propageren, openlijk en zonder reserve. Als ons land eenmaal door de communistische machten is bezet, omdat die geen militair vacuüm kunnen dulden aan de Noordzee, dan zal het met die propaganda voor de weerloosheid zo'n vaart niet meer lopen. Maar nu kan het in alle vrijheid. Op preekstoelen, in kranten, in politieke partijen.

Wat dat laatste betreft, zijn er evenwel grenzen. Sommige leden van de club van prof. Verkuyl, die zich Gereformeerd Vredesbeeraad noemt, hebben verklaard, dat zij lid van de A.R.P. willen blijven, maar op kandidaten van een andere partij zullen stemmen en anderen daartoe aansporen.

Zulk een houding is geméén. Er is geen ander woord voor. En een partij, die nog een zekere fierheid heeft, óók tegenover linkse elementen, kan zo iets moeilijk toelaten en zal zulke leden de deur wijzen.

Of de A.R.P. het zal doen, is evenwel zéér de vraag.

☆☆☆

Dit is iets over de wonderlijke capriolen die door nederlandse kerken, kerkelijke instanties en kerkmensen in de huidige verkiezingsstrijd zijn uitgehaald.

Ons werd
een vierde kind
toevertrouwd

ABRAHAM ADRIANUS

broertje van
Annemarie, Ineke en Otto Roelof.

D. J. van Stelten
M. C. van Stelten-Los

Loosdrecht, 8 april 1971
Oud Loosdrechtsedijk 128

Zo de HEERE wil, hopen wij op vrijdag 7 mei
1971 met onze geliefde ouders en grootouders

P. DE GRAAF
en
J. DE GRAAF-VAN HALTEREN

de dag te herdenken, waarop zij 40 jaar geleden
in het huwelijk traden.

Hun dankbare kinderen en
kleinkinderen:

Apeldoorn:

J. de Graaf
H. de Graaf-Duijst
Peter en Jeanine

Bunschoten:

A. de Graaf
H. de Graaf-Loef
Janny, Silvester en Margriet

Alkmaar:

K. de Graaf
J. de Graaf-Scheper
Jolanda en Albert

Spakenburg:

T. de Graaf
J. de Graaf-v. d. Vuurst
Jantina, Nelly en Alice

Borne (O.):

G. de Graaf
A. J. H. de Graaf-v. d. Steeg
Peter en Erik

Spakenburg:

A. de Graaf
M. de Graaf-de Graaf
J. de Graaf
Marc en Peter

Wegens familie-omstandigheden zal deze dag
uitsluitend in huiselijke kring worden herdacht.

Spakenburg, 23 april 1971
Huygenlaan 37.

UTRECHT (Oog in Al)

Het bestuur van de „Valerfusschool”,
Joh. Winnubstlaan 2,
vraagt per 1 augustus a.s.

een onderwijzer(es)

volledig bevoegd.

Liefst met enige ervaring en in het
bezit van j en r.
Van postieve chr. levensovertuiging.

Brieven z.s.m. aan het hoofd van de school,
M. v. d. Zwaal, von Kleistlaan 17-III, tel. thuis
030-936084; school 030-935654.

De Geref. Kerk van Apeldoorn
verzoekt

VOORZIENING DIENST DES WOORDS

op de zondagen 11 juli en 18 juli a.s.
Aanvangstijden 9 uur en 18.30 uur.

Gaarne bericht aan de scriba, tel. 05760-34613.

NU gaat het erom:

in welke
samenleving
zullen

WIJ EN ONZE KINDEREN leven?

- Kies daarom voor een bewuste, oprecht-christelijke beginsel politiek
- handhaving van het gezag, met doeltreffende maatregelen tegen anarchistisch optreden en zedelijke verwildering
- geen dwaze subsidies, maar hulp waar het wèl nodig is: voor gepensioneerden, bejaarden, oud-militairen, gehandicapten, en eindelijk eens voorrang voor de positieverbetering van kleine middenstanders en agrariërs
- geen onnodige papierwinkel bij de woningbouw, maar mobilisatie van alle krachten om het kwaad van de woningnood met wortel en tak uit te roeien
- geen verkwistend, maar een verantwoord beleid van de overheid door de bureaucratie een halt toe te roepen en particuliere adviseurs een eerlijke kans te geven
- een krachtig beleid om de sluipende inflatie daadwerkelijk terug te dringen
- handhaving van de monarchie

Bouw mee met de S.G.P.
laat geen stem verloren gaan:

STAATKUNDIG GEREFORMEERDE PARTIJ

ADRESSENLIJST Geref. KERKEN 1971

(Het z.g. blauwe boekje)

Het WOORD VOORAF bij de eerste druk (1970) had ook in deze tweede uitgave opgenomen moeten worden. Wie de eerste uitgave niet bezit, kan dit WOORD VOORAF desgewenst aanvragen bij de Uitgever.

AANVULLING bij de tweede druk.

Achter de naamlijst van predikanten dient vermeld te worden:

candidaat B. Meijer, Cruquiusstraat 23, Kampen, tel. 05202-3004.

Ds P. Dekker, voorh. Visseringstraat 53, Kampen, woont thans als predikant van de Kerk Zaanstreek-Centrum te Zandijk, Triangelhof 2.

Ds M. van Veelen, legerpredikant, is van Steenwijk verhuisd naar Haverweerd 14 te Soest, verbonden aan de kerk van Zeist.

Ds J. Snijder, legerpredikant, is verbonden aan de kerk van Amsterdam-Centrum.

Drs H. G. Geertsema, Eleonara Rooseveltlaan 82 te Amstelveen, kan wegens werkzaamheden voorlopig geen preekverzoeken in overweging nemen.

Aanvullingen en/of wijzigingen.

Wij verzoeken eventuele aanvullingen en/of wijzigingen op te geven aan de eerst-ondergetekende.

W. Kaper,
van Lynden van Sandenburglaan 16,
Utrecht.

Buiten & Schipperheijn,
Valkenburgerstraat 106, Amsterdam.

GEREF. KORR. KLUB v. alle leeft. (ook kennism.)
Postbus 58, Den Helder.

EMMELOORD

Ver. v. Scholen met de Bijbel
in de Noordoostpolder.

Aan de Const. Huygensschool, Reydersant 17, wordt per 1 augustus a.s. gevraagd:

1. een onderwijzer voor vast
(woning beschikbaar)

2. een onderwijzeres art. 56 II

Eén van beide bij voorkeur Geref. vrijgemaakt buiten verband.
Ervaring met of grote belangstelling voor nieuwe onderwijsvormen.

Brieven aan en inlichtingen bij het hoofd der school, D. L. Albada, Atlantischestraat 53, tel. 05270-3562.

Plaats uw familieberichten in dit blad.

WAPENVELD

Het bestuur van de Ds. v. Maasschool, Flessenbergerweg 7b te Wapenveld vraagt wegens huwelijk van de tegenwoordige, een

Onderwijzeres

liefst Geref. vrijgemaakt voor klasse 2, bevoegd voor j, k en r.
Indiensttreding 1 augustus 1971.

Brieven met voll. inl. z.sp.m. aan het hoofd der school, J. Kleijer, Kanaaldijk 55, Wapenveld. Tel. 05206-8527; school 05206-8649.